

U -DS4, U-DS4B, U- DS5, U- DS6, U- DS7, U -DS7B ja U -DS7C**U -DS4 sisältö (nro 2):**

Amfetamiini johdannaisineen (U -Amfet-O, KL 1055)
Bentsodiatsepiinit (U -Bendi-O, KL 1178)
Kannabis (U -Canna-O, KL 3455)
Opiaatit (U -Opiaa-O, KL 2435)
U -Suhti (13011)
U -Krea (12991)

U -DS4B sisältö (nro 30):

Amfetamiini johdannaisineen (U -Amfet-O, KL 1055)
Bentsodiatsepiinit (U -Bendi-O, KL 1178)
Kannabis (U -Canna-O, KL 3455)
Opiaatit (U -Opiaa-O, KL 2435)
Buprenorfiini (U -Bupre-O, KL 4203)
U -Suhti (13011)
U -Krea (12991)

U -DS5 sisältö (nro 23):

Amfetamiini johdannaisineen (U-Amfet-O, KL 1055)
Bentsodiatsepiinit (U -Bendi-O, KL 1178)
Kannabis (U -Canna-O, KL 3455)
Kokaiini (U -Koka-O, KL 4128)
Opiaatit (U -Opiaa-O, KL 2435)
U -Suhti (13011)
U -Krea (12991)

U -DS6 sisältö (nro 31):

Amfetamiini johdannaisineen (U-Amfet-O, KL 1055)
Bentsodiatsepiinit (U -Bendi-O, KL 1178)
Buprenorfiini (U -Bupre-O, KL 4203)
Kannabis (U -Canna-O, KL 3455)
Opiaatit (U -Opiaa-O, KL 2435)
Kokaiini (U -Koka-O, KL 4128)
U -Suhti (13011)
U -Krea (12991)

U -DS7 sisältö (nro 12097):

Amfetamiini johdannaisineen (U-Amfet-O, KL 1055)
Bentsodiatsepiinit (U -Bendi-O, KL 1178)
Barbituraatit (U -Barb-O, KL 1166)
Kannabis (U -Canna-O, KL 3455)
Fensyklidiini (U -Fensy-O, KL 1847)
Opiaatit (U -Opiaa-O, KL 2435)
Kokaiini (U -Koka-O, KL 4128)
U -Suhti (13011)
U -Krea (12991)

U -DS7B sisältö (nro 12661):

Amfetamiini johdannaisineen (U-Amfet-O, KL 1055)
Bentsodiatsepiinit (U -Bendi-O, KL 1178)
Barbituraatit (U -Barb-O, KL 1166)
Kannabis (U -Canna-O, KL 3455)
Buprenorfiini (U -Bupre-O, KL 4203)
Opiaatit (U -Opiaa-O, KL 2435)
Kokaiini (U -Koka-O, KL 4128)
U -Suhti (13011)
U -Krea (12991)

U -DS7C sisältö (nro 12592):

Amfetamiini johdannaisineen (U-Amfet-O, KL 1055)

Bentsodiatsepiinit (U -Bendi-O, KL 1178)
Fensyklidiini (U -Fensy-O, KL 1847)
Kannabis (U -Canna-O, KL 3455)
Buprenorfiini (U -Bupre-O, KL 4203)
Opiaatit (U -Opiaa-O, KL 2435)
Kokaiini (U -Koka-O, KL 4128)
U -Suhti (13011)
U -Krea(12991)

U -DS8 sisältö (nro 13088):

Amfetamiini johdannaisineen (U-Amfet-O, KL 1055)
Bentsodiatsepiinit (U -Bendi-O, KL 1178)
Buprenorfiini (U -Bupre-O, KL 4203)
Kannabis (U -Canna-O, KL 3455)
Opiaatit (U -Opiaa-O, KL 2435)
Kokaiini (U -Koka-O, KL 4128) Fentanyyli (U -Fenta-O, 12601) Oksikodoni (U -Oksik-O 6170) U -Suhti (13011)
U -Krea(12991)

Indikaatiot Huumeiden käyttö on lisääntynyt ja samalla myös sen tuomat ongelmat. Huumeseulontaa voidaan käyttää huumausaineiden käytön toteamiseen esim. työelämässä tai päihdehuollossa. Suomessa huumausainetestausta työelämässä säätelee laki yksityisyyden suojasta työelämässä (YksitL 759/2004)(Työelämän tietosuojalaki), Työterveyshuoltolaki (TthL 1383/2001 ja lisäys 760/2005) sekä valtioneuvoston asetus huumausainetestien tekemisestä (218/2005). Työnantaja laatii yhteistyössä henkilöstön kanssa kirjallisen päihdeohjelman, joka sisältää työpaikan tavoitteet ja käytännöt päihdeiden käytön ehkäisemiseksi ja päihdeongelmaisten hoitoon ohjaamiseksi. Huumeettomuus työpaikoilla lisää työntekijöiden turvallisuutta, vähentää onnettomuusalttiutta sekä parantaa tuottavuutta ja työn laatua. Huumeiden käyttöön liittyy usein myös rikollinen toiminta, joka voi kohdistua sekä työnantajaan, työtovereihin että asiakkaisiin. Huumeseulonnat pohjautuvat yrityksen päihdeohjelmaan. Testaukseen liittyvien useiden säädösten ja yksityiskohtaisten menettelytapojen vuoksi laboratorion asiantuntemuksella on merkittävä rooli asiakkaidensa koulutuksessa ja konsultoinnissa testausprosessin eri vaiheissa. VITA Laboratorio on tehnyt kansainvälisten käytäntöjen mukaista työpaikkojen huumeseulontaa vuodesta 1996. Huumeseulonnat kuuluvat FINAS-akkreditoinnin pätevyysalueeseemme. Tarjoamme asiakkaillemme näytteenottomateriaalin, seulonnan, varmistuksen, tulosten tulkinnan ja huumausainetestaukseen perehtyneen lääkärin ((Medical Review Officer, MRO) sekä kemistin lausunnon. Valtioneuvoston asetuksen mukaan huumausainetestit tulee tehdä hyvän työterveyshuoltokäytännön ja laboratoriodien laatustandardien mukaisesti sekä testattavan henkilökohtainen koskemattomuus ja yksityiselämän suoja sekä muut perusoikeudet huomioon ottaen. Annamme asiakkaillemme opastusta ja huumenäytteenottokoulutusta asetuksen mukaisesti.

Näyte Selviteltäessä viimeaikaista huumausainekäyttöä analyysit tehdään virtsanäytteestä. Mikäli kyseessä on onnettomuus- tai sen vaaratilanne, suosittelemme tapaushetken päihtymistilanteen selvittämiseksi myös verinäytettä.

Virtsanäyte

Laboratoriomme järjestää asiakkailleen näytteenottokoulutusta. Lisätietoja voi järjestettävistä kursseista (kohderyhmä laboratoriohoitajat, työterveyshoitajat ja työterveyslääkärit) voi kysyä laboratoriotamme. Tarkemmat näytteenotto-ohjeet ovat luettavissa mm. sosiaali- ja terveysministeriön julkaisusta "Huumausainetestaus työelämässä" ja lähettemme kääntöpuolelta. Näytteet ottaa tehtävään perehdytyksen saanut terveydenhuollon ammattihenkilö.

Näytteenotossa on varmistettava testattavan henkilöllisyys. Lähetteeseen merkitään tutkittavan käyttämät lääkeaineet viimeisen 14 vrk:n ajalta. Myös

luontaislääkkeet on syytä kirjata ylös. Näytteenoton tulee tapahtua asianmukaisissa tiloissa ja valvotuissa olosuhteissa siten, että huomioidaan testattavan yksityisyyden suoja ja näytteen manipulointiin liittyvät seikat.

Näytteestä tarkistetaan välittömästi luovutuksen jälkeen seuraavat asiat:

- Näytteen määrän tulisi olla vähintään 20 ml
- Lämpötila (normaali 32 - 38 °C)
- Väri, haju ja ulkonäkö mahdollisten näkyvien lisäaineiden havaitsemiseksi

Näyte jaetaan testattavan läsnä ollessa kahteen lisäaineettomaan putkeen, A- ja B- näytteeseen, jotka merkitään tunnistetiedoin ja sinetöidään. Näytteenottoajankohta ja sinettinumero merkitään läheteeseen. Näytteenottoastiaan jääneestä loppuvirtsasta mitataan pH, jonka tulee olla 4-10.

Testattava seuraa koko näytteenottoprosessin, antaa suostumuksensa ja vahvistaa lopuksi allekirjoituksellaan asianmukaisen toiminnan.

Säilytys ja lähetys

Laita sinetöidyt näyteputket salpapussiin, johon lisäät myös palan imuliinaa, pakkaa putket niin ettei sinetti vaurioidu kuljetuksen aikana. Näytteenottoja lähetystarvikkeet sekä lähetteen voi tilata laboratoriosta puh. 045 7734 9060 tai internetsivuiltamme <http://www.vita.fi/> Lähetyt huoneenlämmössä. Näyte säilyy jääkaapissa noin 3 viikkoa, pidempiaikainen säilytys pakastettuna.

Menetelmä **Huumeseulonta:** Entsyymi-immunologinen

U -Krea: Entsyymaattinen.

Akkreditoitu Vita Laboratoriossa: Osatutkimukset U -Amfet-O, U -Bendi-O, U -Canna-O, U -Bupre-O, U -Koka-O, U -Opiaa-O ja U -Krea

Akkreditoitu alihankinnassa (Labor Dr. Kramer & Kollegen): Osatutkimukset U -Barb-O, U -Fensy-O ja positiivisten näytteiden varmistustutkimukset

Positiiviset seulontatulokset varmistetaan massaspektrometrisesti akkreditoitussa alihankintalaboratoriossa (ks. Varmistustutkimukset esim. U -AmfetCt). Varmistustutkimukset laskutetaan erikseen. Varmistustuloksen perusteella Vitassa laaditaan lausunto.

Analysointi tehdään A-näytteestä. B-näyte analysoidaan, mikäli testattava riitauttaa varmistetun positiivisen testituloksen 30 vrk:n sisällä testituloksen vastaanottamisesta.

Toimitusaika 1-2 työpäivää. Varmistustutkimus 5-10 työpäivää. DS7 10 työpäivää.

Viitearvot Huumeseulonta: Negatiivinen

U -Krea:

yli 2 mmol/l Tavanomainen virtsanäytteen kreatiniiniarvo

0.5 - 2 mmol/l Virtsanäyte on laimeaa

alle 0.5 mmol/l Näyte ei vastaa normaalia virtsaa

Tulkinta

Seulontatutkimus on immunologinen, joten ristireaktio esim. tiettyjen lääkeaineiden kanssa on mahdollinen. Tämän vuoksi positiivinen seulontatulokset on aina varmistettava. Kaikki positiiviset seulontatulokset varmistetaan massaspektrometrisesti. Varmistustutkimukset laskutetaan erikseen. Näytteet, joissa testattavan aineen pitoisuus varmistusanalyysissä on alle määritellyn cut-off (raja-arvo) tason, vastataan negatiivisena. Cut-off arvon ylittävät tulokset vastataan positiivisena. Käyttämämme cut-off rajat ovat saatavissa laboratoriostamme.

Varmistetusta positiivisesta testituloksesta annamme lausunnon, joka toimitetaan lähetteen antaneeseen terveydenhuollon yksikköön. Testituloksen tulkinta on keskeinen vaihe, sillä positiivinen testitulos ei välttämättä

merkitse huumausainekäyttöä. Tämän vuoksi lausuntomme kirjoittaa huumausainetestaukseen perehtynyt lääkäri (Medical Review Officer, MRO) tai kemisti.

Huumaus- ja lääkeaineiden toteamisajat virtsasta vaihtelevat. Siihen vaikuttavat mm. se, mikä aine on kyseessä, milloin aine on otettu ja millä tavalla, virtsan ominaisuudet sekä yksilölliset aineenvaihduntaominaisuudet.

Työelämän huumausainetestit voidaan tehdä Työelämän tietosuojalain tai Työterveyshuoltolain mukaisesti. Huumausainetestin perusteella laadittavat todistukset poikkeavat toisistaan riippuen kumman mukaan yrityksen päihdeohjelma edellyttää testattavan. Työelämän tietosuojalain mukaan tehtävästä todistuksesta ilmenee, onko työntekijä käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinällisiin tarpeisiin. Työterveyshuoltolain mukaan testattaessa todistukseen kirjataan yleinen arvio työntekijän terveydellisistä edellytyksistä hoitaa hänelle suunniteltuja tehtäviä eikä tehtyä huumetestistä mainita erikseen. Tarkemmat ohjeet ovat luettavissa yllä mainituista laeista tai STM:n julkaisemasta ohjeesta.

Konsultoimme asiakasyrityksiämme myös työpaikkojen päihdeohjelmien suunnittelussa.

Päihdeohjelman yhteydessä työhönsijoitustarkastuksissa ja sattumanvaraisissa rutiinikontrolleissa tutkimuksen hinta sisältää massaspektrometriset varmistusanalyysit sekä MRO:n lausunnon.

VIITTEET

European Laboratory Guidelines for Legally Defensible Workplace Drug Testing, EWDTS 2003

Laki Yksityisyyden suojasta työelämässä 759/2004

Työterveyshuoltolaki 1383/2001 ja laki työterveyshuoltolain muuttamisesta 760/2004

Valtioneuvoston asetus huumausainetestien tekemisestä 218/2005

Huumausainetestaus työelämässä, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2006:2

Kommentti Vita Laboratoriot Oy on FINAS-akkreditointipalvelun akkreditoima testauslaboratorio T171, akkreditointivaatimus SFS-EN ISO 15189.

Kramer & Kollegen, on DAKS-akkreditointipalvelun akkreditoima kliininen laboratorio (testauslaboratorio D-ML-13107-01-00), akkreditointivaatimus kliinisen analytiikan osalta on DIN-EN ISO 15189

Konsultointi Kemisti, FT Riia Plihtari
Puh. 045 7734 9026
riia.plihtari@vita.fi

LL, MRO, Jukka Hurme
p. 045 7734 9010
jukka.hurme@vita.fi